

Het offer nog nodig?

Er is nog steeds grote belangstelling voor de vragen die met het bestaan en de uitbreiding van de Vrije Universiteit samenhangen. Inderdaad, al zouden we die belangstelling wel eens wat meer algemeen wenssen en vooral ook in wat breder kring willen opmerken.

Maar, de belangstelling is er en zij uit zich ook. Vooral komt zij naar voren in de vragen die gesteld worden naar aanleiding van de uitbreidingsplannen — de Medische faculteit — en de financiële tegemoetkoming van het Rijk, die door de wijziging van de Hoger Onderwijswet in 1948 een feit werd.

Men vraagt meer inlichtingen daarover en meent wel eens dat Directeuren, zowel ten opzichte van die tegemoetkoming van het Rijk als ten aanzien van de uitbreiding meer opening van zaken moesten geven. Het is begrijpelijk, dat de werkers met het oog op de actie, die zij moeten voeren en om de te bezoeken personen te kunnen inlichten, graag volledige inlichtingen willen ontvangen. Maar men moet ook bedenken, dat het niet zo eenvoudig is over deze dingen meer te zeggen, dan reeds gezegd is en dat er nu eenmaal vragen blijven, waarop pas na verloop van tijd het antwoord zal kunnen worden gegeven. Bovendien die plannen voor de uitbreiding met een Medische faculteit zijn nog plannen, waaraan gewerkt wordt en die zich moeilijk lenen voor een bespreking in groter verband. Er is een Commissie mee bezig. Er wordt intens aan gewerkt. Maar uiteraard gaat het hier over een belangrijke zaak, waarbij vele vragen rijzen, die ernstig onder de ogen moeten worden gezien. Pas als alle wensen en wenselijkheden aan de mogelijkheden zijn getoetst, zal die Commissie met een uitgewerkt plan bij Directeuren kunnen komen. Wie zich de gang van zaken bij de inrichting van de Wis- en Natuurkundige faculteit in de jaren voor 1930 herinnert, weet ook dat het niet zo eenvoudig is een dergelijk plan voor te bereiden en daarover een beslissing te nemen.

Intussen willen wij graag trachten de dingen die over de Rijkssubsidie, de gebouwen en de uitbreiding van de V.U. gezegd kunnen worden, in ons V.U. blad nog eens weer te bespreken. Daarin zal veel zijn dat vroeger ook reeds werd gememoreerd. Maar men heeft dan alles nog eens weer bij elkaar en kan zich een oordeel vormen. Wij schrijven dit artikel dan bijzonder in antwoord op een paar concrete vragen, zoals die door één der comite's gesteld werden. Deze vragen waren als volgt geformuleerd:

1. 'Hoe groot zijn de door het Rijk verleende subsidies en waarop en waarvoor worden ze gegeven?'

2. 'Waarom worden nog steeds grote bedragen voor de V.U. gevraagd als vrijwillige bijdragen, daar de subsidies toch het vorige jaar zijn ingegaan en het bedrag voor de bouw van de derde verdieping (met behulp van subsidie) nu bij elkaar gebracht is?'

We noemen deze vragen volkomen begrijpelijk. Maar het antwoord is toch niet zo eenvoudig te geven en zeker niet in 'een paar woorden', zoals wel eens verzocht wordt.

Hoe groot is de Rijkssubsidie? Laten we voorop stellen dat het bij de V. U., bij het Hoger Onderwijs in het algemeen, wat anders ligt dan b.v. bij het Lager Onderwijs. Er is geen sprake van financiële gelijkstelling. Er is besloten tot een *tegemoetkoming* in de kosten van de bijzondere Universiteiten. Het bedrag van die tegemoetkoming wordt bepaald door twee in de Wet vastgelegde percentage-cijfers. Zoals de situatie thans is, ontvangt de V. U. van de uitgaven die zij voor het onderwijs doet, vermindert met de ontvangsten van collegegelden enz., 80 % van het Rijk terug. De Theologische faculteit valt daarbuiten. Die blijft voor eigen rekening. Voorts blijft voorlopig voor eigen rekening het begin van de Medische faculteit, die reeds jaren aan de V.U. aanwezig is en waarvoor toch al een niet onbelangrijk bedrag nodig is. Dit is gevolg van het feit dat alleen aangewezen faculteiten kunnen worden gesubsidieerd. Bovendien blijven buiten de subsidieregeling alle uitgaven, die niet rechtstreeks ten behoeve van het onderwijs zijn gedaan. Welke uitgaven (Verenigingskosten en dergelijke) voor een instelling als de onze niet gering zijn.

Er is echter nog een tweede belangrijke factor. De Wet bepaalt tevens dat de tegemoetkoming aan de Vrije Universiteit, zolang de Medische faculteit niet aangewezen is (in welk geval er 5 % bijkomt) niet hoger kan zijn dan 50 % van het gemiddelde der exploitatiekosten van de Rijksuniversiteiten. Ieder gevoelt van hoe grote betekenis deze beperking kan zijn. Een enkel voorbeeld aan de hand van volkomen fictieve cijfers:

Het onderwijs aan de V.U. kost

per jaar	f 1.000.000.—
Zij heeft aan eigen inkomsten	f 200.000.—
Voor subsidie komt in aanmerking	f 800.000.—

Tachtig procent daarvan is f 640.000.—, welk bedrag dus de tegemoetkoming zou zijn, als alleen dat eerste percentage gold.

Wanneer echter mocht blijken, dat aan de Rijksuniversiteiten de gemiddelde uitgaven ook f 1.000.000.— bedragen, kan de subsidie aan de V.U. niet hoger zijn dan de helft daarvan, is f 500.000.—

Deze exploitatie-kosten van de Rijks-Universiteiten, die nog niet nauwkeurig bekend zijn, kunnen derhalve een belangrijke rol spelen en kennis daarvan is voor de beantwoording van de eerste